

Glas iz prejšnjega stoletja

»Nikar se ne uklonite lenobnosti, četudi imate čas,« me je poučila drobna, malce sključena ženica živahnih sivih oči, polnih dobrohotnosti in volje do življenja.

Ta pouk pravzaprav ne bi bil nič posebnega, če ne bi imela pred seboj Ane Lapornik, ki je pravkar dopolnila nič manj kot sto let. A nikar ne mislite, da je to betežna ženska s tresočim glasom, s posušenimi rokami in odsotnega duha. Ne, to je trdna, dokaj pokončna ženska, ki se nikoli ni uklonila, tudi letom ne. V domu upokojencev na Taboru je že devetnajst let in jo vsi dobro poznajo. Neverjetno je, kako obiskuje bolne in onemogle prijateljice in jih bodri, naj vztrajajo, naj se ne dajo kar tako, saj imajo pred seboj še življenje. Seveda, vse so mlajše od nje in Ana Lapornik ne bi bila Ana Lapornik, če ne bi tudi zdaj malce poučevala druge, saj je bila učiteljica, ki je vse življenje razdajala sebe drugim.

»Rada sem učila in kot otrok sem se že igrala učiteljice,« je posegla nazaj v prejšnje stoletje, ko ni mogel vsak postati tisto, kar bi hotel, zlasti ne v knapovskih Trbovljah.

Ana Lapornik se je rodila premožnejši družini, saj je bil oče višji rudniški uradnik, kar je pomenilo, da so se lahko vozili v službeni kočiji, da so imeli hišo, služkinjo in mama je nosila klobuk.

»Pokrivalo na glavah je natančno opredeljevalo družbene sloje. Knapovske žene so nosile navadne rute, žene niž-

jih uradnikov čipkaste rute, žene višjih uradnikov in učiteljice pa klobuke,« je razložila in pokazala stare orumenele fotografije, na katerih sta z mamo slikani v bogato našopirjenih klobukih.

Učiteljšče je naša sobesednica obiskovala v Gorici, ki je bila tedaj povsem slovenska; tudi učni jezik je bil slovenski. Leta 1903 je maturirala in se vrnila v svoj rojstni kraj. Kmalu se je izkazala kot dobra učiteljica, predvsem pa kot zavedna Slovenka. Za tiste čase je bilo nekaj nepojmljivega, da je učiteljica govorila slovensko na roditeljskih sestankih in vendar jo zato nihče ni upal očrniti. Že tedaj, se pravi še v stari Avstriji, ko je bila mlado dekle, je bila osebnost, ki je vedela, kaj hoče.

»Že v drugem razredu smo učili nemško. Neskončno veselje pa nas je prevzelo, ko smo po prvi svetovni vojni lahko učile v materinem jeziku,« se je spominjala.

– Česa se najbolj spomnite v času vašega učiteljevanja?

»Spominov je veliko. Še danes sem zadovoljna, da mi je v času krize, ko so otroci prihajali v šolo blede, bolni, podhranjeni, uspelo ustanoviti šolsko kuhinjo, v kateri so delili mleko in kruh, najbolj potrebnim pa kar cel obed. Vsi učenci pa so dobi-

vali učbenike in druge potrebščine zastonj.«

Ponosna je tudi na dejstvo, da je najbrž prva v stari Jugoslaviji organizirala kolonijo za rudarske otroke. To je bilo v Bakru leta 1926. Deset let kasneje sta skupaj z nekim učiteljem kupila za lasten denar dve hiši v Bakru in ju namenila otrokom trboveljskih rudarjev. To je veren dokaz, kako je vse svoje življenje in tudi imetje razdala drugim. Sama ni imela družine iz enega samega razloga:

»Že pri dvajsetih so mi rekli, da imam tuberkulozo, pa sem verjela, da bom pač kmalu umrla in si nisem upala ustanoviti družine,« je bila iskrena.

Da so se zdravniki hudo uštel, je zvedela šele leta 1940, ko se je upokojila kot ravnateljica dekliške šole v Trbovljah. Tako je dočakala sto let sama, kajti tudi bližji sorodniki so se raztepli po svetu.

Kaj vam je bilo v življenju najhujše? sem jo vprašala, kajti v njenem pripovedovanju ni bilo nobenega obžalovanja, nobenih graj in godrnjanja. Življenje je imela vedno rada.

»Ja, to pa je bil prav gotovo trenutek, ko sem morala bežati iz Trbovelj pred Nemci in tam pustiti vse svoje reči. Hoteli so me imeti za svojo sodelavko, pa sem z besedami pristala, dejansko pa že naslednji dan po objubi, da bom delila nemško podporo najboljšim otrokom – bodočemu nemškemu rodu – izgini la skrivaj čez hribe v Ljubljano k bratu,« je pripovedovala in tedaj je bilo čutiti v njenem glasu žalost, ki je ni nikoli prebolela.

Najbrž bi se njeno življenje še drugače zasukalo, da je ostala v svojih Trbovljah, med svojimi knapi, katerim je storila toliko dobrega. Nikoli več se ni vrnila tja. Nekaj let pred odhodom v dom je živela celo v Opatiji.

»Zdaj sem tu, zadovoljna, da sem našla zatočišče, kjer se dobro počutim.«

Da bi se vsaj še dolgo dobro počutila, ji vsi želimo iz srca.

ALBINA ADAMIČ

Ana Lapornik ne kaže, da bi imela 100 let

Skupščina in kadrovske spremembe – Skupščina delegatov KS Tabor se je 25. oktobra zbrala na svoji drugi seji. Obravnavali so realizacijo predvidenih nalog za leto 1984 in sprejeli načrt dela za prihodnje leto. Razprava je tekla tudi o predlogu načrta del za srednjeročno obdobje 1986–90.

Sprejeli so poročilo o varnostni oceni. Delegate so med drugim seznanili o nekaterih kadrovskih spremembah in dopolnitvah, ki

KS Tabor

so nastale zaradi preselitve nekaterih članov. Novi predsednik KK SZDL KS Tabor je Jože Baloh, podpredsednik pa ing. Ciril Burgar. S 1. decembrom bo prevzel dolžnost tajnika KS Tone Jančar. Mara Pelc bo tudi v novem mandatnem obdobju vodila skupščinske posle.

Zbori stanovalcev – V nekaterih hišah imajo zdaj zbor stanovalcev. Obiski so zadovoljivi in tudi razprave so živahne. Govorijo predvsem o upravljanju hiš, saj so problemi na tem področju iz dneva v dan težavnejši. Hišni sveti imajo nemalo skrbi in dela z obnavljanjem hiš, saj je večina njih stara in potrebna temeljitega popra-

vila. Ob vsej dobri volji in prizadevanju hišnih svetov se zadeve običajno ustavijo pri denarju.

Boljša gostilna – Prenova gostilne Dvor, ki je hkrati edino primerno gostišče na tem območju, poteka po predvidenem načrtu. Okoliški stanovalci pozdravljajo odločitev investitorja Daj-Dam, da je odstopil od predvidenega pokritega letnega dela gostišča na ploščadi pred lokalom. S sanacijo lokala pa zagotavlja tudi spremenjeno strukturo gostov.

Lepša pot – Prav te dni obnavljajo na vzhodnem delu Doma upokojencev Tabor močno dotrajano betonsko pot proti telovadišču in otroškemu igrišču Partizan Tabor. Pot bodo asfaltirali in s tem omogočili lažji izhod in dohod stanovalcev doma in drugim uporabnikom.

Predavanje – Društvo upokojencev Tabor bo priredilo za svoje člane (pa tudi za nečlane) zdravstveno predavanje. Predaval bo znani specialist, kardiolog dr. Jožko Turk.

B. L.

KS Ledina

Program dela OO ZSMS za leto 1984/85 – Na sestanku je 5. novembra 13 članov OO ZSMS iz KS Ledina in KS Tabor sestavilo in sprejelo program dela za leto 1984/85.

Z anketami, plakati in prek poznanstev bodo skušali pridobiti nove člane za delo v mladinski organizaciji, posamezne mladince pa bodo vključili v delegacije in komisije v KS Ledina in Tabor. Članom OO ZSMS bodo omogočili politično izobraževanje in sodelovanje na vaji NNPP 85. Organizirali bodo dramsko sekcijo, hkrati pa obiskovali kulturne prireditve v Cankarjevem domu, SNG Drama, Mladinskem gledališču itd. Organizirali bodo ali pa sodelovali pri kulturnih prireditvah ob proslavah za 29. november 1984, novoletni prireditvi, proslavi za 27. april, 1. maj, 25. maj in 29. november 1985 ter novoletni prireditvi 1985/86. Sodelovali bodo z OO ZSMS Vače oziroma Spodnja Slivna in s KS Vojak iz Reke ter pri majskih srečanjih v letu 1985 s KS Tabor. Organizirali bodo čistilne akcije v KS Ledina in Tabor. Aktivno se bodo vključili v delovanje TVD Partizan Tabor, sestavili bodo košarkaško ekipo in morda še katero, kar je odvisno od zanimanja. V sodelovanju s KS bodo organizirali rekreativni namizni tenis, streljanje z zračno puško ali z drugim strelnim orožjem. Prihodnje leto bodo organizirali izlete v planine in rekreativno kolesarjenje. Organizirali bodo plese in če bo dovolj zanimanja tudi foto sekcijo.

Program dela bodo lahko izvedli le, če bodo pridobili dovolj novih članov, sicer bodo morali izpustiti nekatere točke.

Priprave na letno programsko konferenco – V ponedeljek, 19. novembra je bila v mali sejni sobi KS Tabor skupna seja predsedstev KO ZRVS Tabor in Ledina. Obravnavali so gradivo za letno konferenco, ki je bila 22. novembra 1984. Med drugim so se pogovarjali tudi o organiziranju proslave ob dnevu JLA.

Kritične ocene članov ZK – Člani OO ZK Ledina so 23. oktobra na podlagi predloga sklepov 13. seje CK ZKJ na svojem 6. sestanku kritično ocenili delo vsakega posameznega člana. Sestanka sta se udeležila tudi Mara Rupena, predstavnica OK ZKS in predstavnik CK ZKS Janez Krnc.

Ugotovili so, da je več članov (poleg tistih, ki so zaradi bolezni ali starosti stalno opravičeni) neaktivnih. Ti se zelo redko udeležujejo sestankov, odsotnosti ne opravičijo in že dalj časa niso poravnali članarine. Po temeljiti obravnavi vzrokov za neaktivnost teh članov so sprejeli sklep, da bodo enega črtili iz ZKJ, dvema bodo izrekli tovariško kritiko, tri člane pa bodo povabili na pogovor.

Udeležba rezervnih vojaških starešin ni vedno polnoštevilna – Skupna seja predsedstva KO ZRVS Ledina – Tabor je bila 25. oktobra. Obravnavali so udeležbo članov ZRVS Ledine in Tabora na letošnjih aktivnostih, izvedbo letnih konferenc, pripravo proslave ob dnevu oboroženih sil SFRJ ter predloge za priznanja in plakete. Na podlagi pogovora so ugotovili letošnjo udeležbo RVS Ledine in Tabora pri posameznih oblikah izobraževanja RVS. Pri spomladanskih aktivnostih je bila zadovoljiva, na tehničnem zboru pa je bila udeležba slaba, čeprav so bile starešine pravočasno seznanjeni s to akcijo. Predsedstvo KO ZRVS je zato sklenilo, da bodo ustrezno ukrepali proti tistim RVS, ki načelno odklanjajo sleherni udeležbo pri usposabljanjih in akcijah. Poleg tega bodo predsedstvu OK ZRVS Center predlagali, naj ponovno prouči program za naslednje leto, ki naj se po možnosti dopolni z resnično privlačnimi temami (iransko-iraška vojna, ipd.), ki bodo zanimive za vse RVS.

-B-

KS Gradišče

Družabno življenje upokojencev – Društvo upokojencev Gradišče je ob tednu upokojencev organiziralo šahovsko tekmovanje za člane DU vseh krajevnih skupnosti občine Gornje. Pomerilo se je 12 šahistov. Prvo mesto je zasedel Rudi Pergovnik iz DU Gradišče, drugi je bil Slavko Fon iz DU Stari Vodmat, tretji pa Ivo Javornik iz DU Stara Ljubljana. Ivo Lahajnar je v imenu prireditelja izročil vsem trem tovarišem knjižne nagrade.

V septembru je 85 članov našega društva obiskalo črne revirje in Sevnico, kjer smo si ogledali delo v tovarni Lisca in sevniški grad.

V oktobru smo priredili družabni večer za naše člane. Pripravili smo jim zakusko, kulturni program pa je izvedel pevski zbor DU Gradišče pod vodstvom Anice Špan. Pevci so ves večer skrbeli za prijetno vzdušje v dvorani, kjer se je zbralo 90 upokojencev.

V istem mesecu nam je Zveza DU občine Ljubljana Center omogočila brezplačno gledališko predstavo Trubadur. Zanimanje je bilo izredno, a žal premalo vstopnic za vse zainteresente.

DU GRADIŠČE

OBVESTILO IZ KS:

DRUŠTVO UPOKOJENCEV GRADIŠČE OBVEŠČA VSE ČLANE, DA BODO OD 1. DECEMBRA DO 1. APRILA URADNE URE SAMO OB ČETRTKIH, OD 10. DO 12. URE.

Pohod mladincev v Dolomite

V soboto, 10. novembra smo v okviru OK ZSMS Ljubljana Center odšli na pohod proti Katarini. Z naše šole se nas je javilo 12 mladincev iz 7. in 8. razredov, žal pa nas je jutraj prišla le dobra tretjina.

Pohoda so se poleg nas udeležili mladinci iz drugih osnovnih in srednjih šol. Z mestnim avtobusom smo se odpeljali do motela Medno, od tam pa nadaljevali pot čez Slavkov dom na Katarino. Vso pot smo se šalili. Na Slavkovem domu smo se ustavili za kratek čas, toliko da smo nekaj malega pojedli, nato pa nadaljevali pot.

Na vrhu Katarine je zelo pihalo, zato smo se spustili niže. Na jasi smo posedli, se igrali razne zabavne igrice in uprizorili skeče.

Kmalu smo se odpravili proti Govejku. Zaradi strmega vzpona smo prišli na Govejek vsi zadihani. Ustavili smo se v domu in se okrepčali. Ker se je že temnilo, smo se odpravili v dolino. Pešočili smo mimo Goričan do Medvod in se z avtobusom vrnili v Ljubljano.

Bil sem zelo utrujen, vendar je bilo zelo lepo in nadvse zabavno. Škoda le, da se ni več mladincev udeležilo tega zanimivega pohoda.

BOŠTJAN VIRANT, 7. c
OŠ MAJDA VRHOVNIK